

İlkokullarda Yetiştirme Programı (İYEP) Üzerine Bir İnceleme

Mahmut SAMSA¹Fatih AKPINAR²Ahmet KÖSE³Şenol OK⁴

Makale Bilgisi

Makalenin Türü: Derleme Makale
Makalenin Geliş Tarihi: 04.12.2023
Makalenin Kabul Tarihi: 01.03.2024
DOI: 10.54971/synergy.1400025

ÖZET

İlkokullarda Yetiştirme Programı (İYEP) Milli Eğitim Bakanlığı (MEB) tarafından 3. sınıfa devam eden öğrencilerden özel eğitim tanısı bulunmayan yabancı uyruklu, sığınmacı, mülteci ya da göçer ve mevsimlik işçi çocukları gibi dezavantajlı öğrencilerden Türkçe ve Matematik becerilerini yeterli düzeyde edinemeyenlere yönelik olarak destekleyici bir program olarak tasarlanmıştır. Program ilk olarak 2017-2018 öğretim yılında belirlenen okullarda pilot uygulama olarak denenmiş, uygulama sonuçlarının başarılı bulunması üzerine 2018-2019 eğitim öğretim yılından itibaren ülke geneline yaygınlaştırılmıştır. Bu araştırmanın amacı İYEP uygulamasını incelemek ve mevcut literatür ışığında çeşitli boyutlarıyla değerlendirmektir. Bu çerçevede MEB tarafından hazırlanan "İlkokullarda Yetiştirme Programı" ve "İlkokullarda Yetiştirme Programı Yönergesi" başta olmak üzere konuyla ilgili yazılı dokümanlardan temel araştırma materyali olarak yararlanılmıştır. İYEP, Türkçe ve Matematik dersi kazanımları ile psikososyal destek hizmetlerinden oluşmaktadır. Programda Türkçe dersiyle ilgili toplam 16; Matematik dersiyle ilgili ise 22 kazanım taksonomik bir anlayışla üçer modüle yerleştirilmiştir. Programda Türkçe kazanımları için 96, Matematik kazanımları için ise 64 ders saati öngörülmüştür. İlgili literatürün incelenmesinden ders saatlerinin yetersiz olması, programın 2. sınıfları kapsamaması, eğitim materyallerinin yetersiz olması, öğrencilerin isteksiz olması, veli ilgisizliği, öğrenci devamsızlığı, ek ders ücretlerinin düşüklüğü, öğretmenlerin konuyla ilgili eğitim eksiklikleri vb. faktörlerin İYEP uygulamasını olumsuz etkilediği anlaşılmaktadır.

Anahtar kelimeler: Eğitim, Dezavantajlı Öğrenciler, İlkokullarda Yetiştirme Programı(İYEP)

Content of this Journal is licensed under
Creative Commons Attribution NonCommercial
4.0 International (CC BY-NC 4.0)

¹ Öğretmen, MEB, Aksaray, Türkiye. samsamahmut@gmail.com, ORCID: 0009-0006-6198-6426

² Öğretmen, MEB, Aksaray, Türkiye. fatihakpinar84@hotmail.com, ORCID: 0009-0000-9642-7305

³ Öğretmen, MEB, Aksaray, Türkiye. ahmetkose6807@gmail.com, ORCID: 0009-0003-9613-3157

⁴ Öğretmen, MEB, Aksaray, Türkiye. oksenol638@gmail.com, ORCID: 0009-0009-5830-3091

A Review on the Training Program in Primary Schools (TPPS)

ABSTRACT

Training Program in Primary Schools (TPPS) is designed by the Ministry of National Education (MoNE) for students attending the 3rd grade, disadvantaged students such as foreign nationals, asylum seekers, refugees or children of nomads and seasonal workers who do not have a special education diagnosis, and those who cannot acquire Turkish and Mathematics skills at a sufficient level. It was designed as a supportive program. The program was first tested as a pilot application in selected schools in the 2017-2018 academic year, and after the application results were found to be successful, it was expanded throughout the country as of the 2018-2019 academic year. The aim of this research is to examine the TPPS application and evaluate it from various dimensions in the light of the existing literature. In this context, written documents on the subject, especially the "Training Program in Primary Schools" and "Training Program in Primary Schools Directive" prepared by the Ministry of Education, were used as basic research material. TPPS consists of Turkish and Mathematics course achievements and psychosocial support services. A total of 16 topics related to Turkish lessons are included in the program; Regarding the mathematics course, 22 learning outcomes have been placed in three modules with a taxonomic understanding. In the program, 96 lesson hours are foreseen for Turkish language acquisitions and 64 lesson hours for Mathematics achievements. From the examination of the relevant literature, insufficient course hours, the program not covering the 2nd grades, insufficient educational materials, students' reluctance, parental indifference, student absenteeism, low additional course fees, teachers' lack of training on the subject, etc. It is understood that these factors negatively affect the implementation of TPPS.

Keywords: Education, DisadvantagedStudents, Training Program in Primary Schools (TPPS)

GİRİŞ

Öğretim, yaşam boyu devam eden eğitimin okulda belirli bir plan ve program dahilinde yürütülen kısmına denir. Öğretim, öğrenmenin gerçekleşmesi ve bireyde istenen davranışların gelişmesi için uygulanan süreçlerin tümüdür (Yazar, 2015; Varış, 1994: 5). Öğretim; öğrenmenin gerçekleşmesi için uygun kaynak, araç, ortam, yöntem ve personel kullanma süreci olup eğitimin bir aracıdır. Eğitimin amaçları öğretim etkinlikleri aracılığıyla gerçekleştirilmektedir. Eğitimi amaçlarına uygun bir biçimde belirlenmiş olan içerik öğretim etkinlikleriyle öğrencilere kazandırılır (Yazar, 2015). Senemoğlu'na (2013: 94) göre öğrenme; büyüme ve vücutta değişik etkilerle oluşan değişimlere atfedilmeyecek, yaşantı ürünü olarak meydana gelen davranışta ya da potansiyel davranıştaki kalıcı izli değişimlerdir.

Okullarda öğretim faaliyetleri önceden belirlenmiş amaçlara yönelik olarak bir program dahilinde gerçekleştirilir. Program, eğitim faaliyetlerini sistematik olarak uygulamak için hazırlanmış bir tür plandır (Su, 2012: 154). Genel olarak okulda öğretilen içerik, çalışma programı, bir dizi materyal, bir dizi ders, bir grup performansı gerektiren çalışma alanı, tasarlanmış deneyim olarak yorumlanan öğretim programı, akademik konuları sosyal görevlerde eğitimle değiştirir veya güçlendirir (Bektaş ve Turan, 2022: 2). Varış'a (1988) göre öğretim programı, içinde ağırlık taşıyan, belli bilgi kategorilerinden oluşan bir kısım okullarda beceriye ve uygulamaya ağırlık tanıyan, bilgi ve becerinin eğitim programının amaçları doğrultusunda planlı biçimde kazandırılmasına dönük bir programdır. Demirel'e (2012) göre ise öğretim programı, okulda ya

da okul dışında bireye kazandırılması planlanan bir dersin öğretimi ile ilgili tüm etkinlikleri kapsayan yaşantılar düzeneğidir.

Eğitim programlarının bireysel öğrenme ihtiyaçlarını merkeze alarak potansiyellerini optimum düzeyde geliştirme olanağı sunacak şekilde düzenlenmesi gerekmektedir (Özden, 1999: 27). Öğrenmeyi etkileyen çok sayıda değişkenden söz edilebilirse de özellikle çevre, öğrenme ortamının koşulları ve hazırbulunuşluk bu değişkenler arasında öne çıkan unsurlardır (Akay, 2015).

Okul geleneksel olarak öğrenilen, bilgiyi üreten, sunan ve yayan bir örgüttür (Çelik, 2002: 134). Okul; çocukların olayları ve kavramları öğrendiği, onların kişilik gelişimi ve sosyal etkileşim becerileri kazandıkları yerdir. Okul ayrıca çocuğun benlik ve kimlik kavramlarının gelişimini de etkileyen sosyal bir kurumdur (Kaplan, 1990: 187). Her toplum, insanını kendi tarihsel, kültürel ve siyasal özelliklerine uygun olarak eğitmek ister. Bu eğitim planlı ve sistemli olarak okullarda öğrenme ve öğretme etkinlikleriyle gerçekleştirilir. Bireye istenilenleri öğretme ve bunda ekonomi sağlama amacıyla eğitim ve öğretimin planlı olması gerekmektedir. İşte bu planlı öğrenme olayını gerçekleştirmek için okul adı verilen kurumlar oluşturulmuştur. Başka toplumsal kurumlar gibi okul da toplumun bütün özelliklerini, zayıf ve güçlü yanlarını yansıtır. Dolayısıyla okul toplumsal durum ve olaylardan en çok etkilenen kurumlardan biridir (Varış, 1991; Gül, 2004). "Okulun temel işlevi belli öğrenme yaşantılarının öğrencilerle yaşanmasını sağlamak için çevreyi gerekli biçimde düzenleyerek, toplumun sosyal ve ekonomik çevrenin eğitsel ihtiyaçlarını karşılamaktır" (Taymaz, 2007 4).

Akademik başarının öğrenme hızı, zeka gibi zihinsel etmenlerle, benlik saygısı, kişilik yapısı, öz-yeterlik, motivasyon ve ders çalışma alışkanlıkları gibi duyuşsal etmenlerle ve anne baba tutumu, ailenin sosyo-ekonomik durumu, okul yöneticilerinin ve öğretmenlerin yeterliliği ve tutumu gibi çevresel etmenlerle ilişkili olduğunu farklı araştırma sonuçları ortaya koymaktadır (Howie ve Pieterston, 2001; Wang, 2004; Arıcı, 2007;;Şevik, 2014). Türkiye'de gerçekleştirilen pek çok araştırma sonuçları da akademik başarıyı, öğrenciden, okuldan ve aileden kaynaklı bazı faktörlerin etkilediğini ortaya koymaktadır (Arıcı, 2007; Dağdelen, 2013; Şevik, 2014; Sarier, 2016)

Yaygın olarak başarıyı etkileyen faktörler, okul içi ve okul dışı olmak üzere ikiye ayrılmaktadır. Okul içi faktörler; öğretmen sayısı, öğretmen başına düşen öğrenci sayısı, okulun teknik olanakları (laboratuvar, kütüphane vb. olanaklar), öğretmen ve idarecilerin vasıfları, okulun başarı yüzdesi, sınıf mevcudu gibi etkenleri; okul dışı faktörler ise ailenin ekonomik ve sosyal durumu, aile genişliği, sağlık sorunları, televizyon izleme alışkanlığı, bilgisayar kullanımı gibi etkenleri kapsamaktadır (Öksüzler ve Sürekçi, 2010). İlkokul öğrencilerinin okul ortamındaki başarısını olumsuz yönde etkileyen faktörler eğitim ortamından çıkarılmazsa, okul ortamındaki eğitim ne kadar kaliteli olursa olsun öğrencilerde istenilen seviyede öğrenme gerçekleşmesi beklenemez (Engin vd., 2009).

Eğitim-öğretim sürecinde her öğrenci eşit oranda öğretim hedeflerine ulaşamayabilir. Bu durum genel olarak çocuğun önceki yaşantıları, ailenin sosyo-ekonomik durumu, çok kardeşlilik, çok dillilik, göçerlik, mülteciler/sığınmacılar, birleştirilmiş sınıflar ve taşınmalı eğitim gibi pek çok sebepten kaynaklanmaktadır. Bu durumda olan öğrencilerin öğrenme kayıplarını gidererek öğrenme hedeflerine tam olarak ulaşmalarını sağlamak için bir dizi ek önlemler alınması gerekir. Bu önlemler bu durumdaki öğrencilere özel zaman ayırmaktan ek ödev ve etkinliklerle desteklenme gibi pek çok önlemi içerebilir. Milli Eğitim Bakanlığı (MEB) bahsedilen nedenlerle bu gibi kazanım eksikliği olan öğrencilerin eksiklerini gidermek amacıyla İlkokullarda Yetiştirme

Programını (İYEP) yürürlüğe koymuştur. 2017-2018 eğitim öğretim yılında seçilen pilot okullardaki bir yıllık deneme amacıyla 3. ve 4. sınıflardaki uygulamanın ardından bu program 2018-2019 eğitim-öğretim yılında tüm ilkokullarda 3. ve 4. sınıflara yönelik olarak uygulanmaya başlanmıştır. 2019-2020 eğitim öğretim yılında ise programın sadece 3. sınıflarda uygulanmasına karar verilmiştir. Ancak Covid-19 pandemi sürecinde okulların kapanması ve buna bağlı olarak öğrencilerde oluşan öğrenme eksiklerini gidermek amacıyla 2020-2021 eğitim öğretim yılında bir defaya mahsus olarak 4. sınıflar da İYEP programına dâhil edilmiştir. 2022-2023 öğretim yılından günümüze kadar İYEP programı sadece 3. sınıflara yönelik olarak uygulanmaktadır.

Bu araştırmanın amacı MEB tarafından 3. sınıfa devam eden öğrencilerden; özel eğitim tanısı bulunmayan ancak 1. ve 2. sınıfta edinmesi gereken temel Türkçe ve Matematik dersi kazanımlarını yeterli düzeyde edinmemiş ve yabancı uyruklu, sığınmacı, mülteci ya da göçer ve mevsimlik işçi çocukları gibi dezavantajlı öğrencilerden Türkçe ve Matematik becerilerini yeterli düzeyde edinmeyenlere yönelik olarak 2018-2019 eğitim öğretim yılından itibaren kademeli bir şekilde uygulanmaya başlanan İlkokullarda Yetiştirme Programını (İYEP) incelemek ve mevcut literatür ışığında çeşitli boyutlarıyla değerlendirmektir.

Bu çalışmanın, İYEP uygulaması bütüncül bir yaklaşımla ele alınıp olumlu ve olumsuz yönleri, işleyişte karşılaşılan sorunların tespiti ve bu sorunların çözümüne yönelik öneriler geliştirmesi açısından literatüre katkı sağlayacağı düşünülmektedir.

Alanyazın incelendiğinde İYEP uygulamasını konu alan pek çok araştırmanın yapıldığı anlaşılmaktadır. Bu çerçevede İYEP'in öğrencilerin başarıları üzerinde etkisini araştıran Avlukyari (2019) araştırmasını Mersin'in Tarsus ilçesinde 2018-2019 eğitim öğretim döneminde fiilen çalışmakta olan öğretmenler ve yöneticilerle gerçekleştirmiştir. Araştırmada İYEP programının program içeriği ve türü ile değerlendirme yöntemlerinin etkili bulunduğu ancak özel amaçlara ulaşılması konusunda yetersiz kaldığı sonucuna ulaşılmıştır. Kırnık ve arkadaşları (2019) tarafından gerçekleştirilen çalışmada 2018-2019 eğitim öğretim yılında uygulanan İYEP programı sınıf öğretmenlerinin görüşleri doğrultusunda incelenmiştir. Araştırmada programın Matematik kazanımları açısından yeterli olduğu, Türkçe kazanımları bakımından ise yetersiz olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Sarıdoğan (2019), çalışmasında İYEP'in öğrencilerin Türkçe dersine yönelik tutumları, motivasyonları ve benlik algılarına olan etkisini incelenmiştir. Çalışma sonucunda İYEP'in öğrencilerin motivasyonlarını olumlu bir şekilde etkilediği tespit edilmiştir. Toptaş ve Karaca (2019) tarafından gerçekleştirilen araştırmada İYEP öğretmen görüşleri doğrultusunda incelenmiştir. Araştırmada İYEP kapsamında Matematik dersine yönelik materyallerin öğrencilerin başarılarını artıracak şekilde hazırlandığı, bu ders için ayrılan sürenin yetersiz olduğu ve programın genel olarak öğrencilerin başarılarını artırmada etkili olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Balantekin (2020) tarafından gerçekleştirilen araştırmada Türkçe dersleri açısından İYEP'in öğrencilerin kazanımları elde etmelerinde önemli bir katkı sağladığı, bu dersle ilgili hazırlanmış olan materyallerin öğrencilerin başarılarını artırmada etkili olduğu ve genel olarak programın öğrenciler üzerinde olumlu etki bıraktığı sonucuna ulaşılmıştır. Açıl ve arkadaşları (2021) tarafından gerçekleştirilen araştırmada İYEP ile ilgili sınıf öğretmenlerin görüşleri incelenmiştir. Araştırmada modüllerde bulunan öğrenci sayılarının az olmasının öğretmenlere öğrenciler ile birebir ilgilenme fırsatı verdiğini, bu durumun ise öğrencilerin motivasyon ve özgüvenini artırarak başarılarını olumlu olarak etkilediği sonucuna ulaşılmıştır. Gürol ve Gül (2021) tarafından gerçekleştirilen araştırmada İYEP'in etkililiği öğrenci, öğretmen, veli ve yönetici görüşleri doğrultusunda incelenmiştir. Araştırmada öğrencilerin gelişim süreçlerine bu programın önemli katkı sağladığı belirlenmiştir. Araştırma bulgularına göre

programın zayıf yönlerini velilerin ve öğretmenlerin programla ilgili yeteri kadar bilgi sahibi olmaması, süre yetersizliği, devamsızlıklar, öğrenci ve öğretmen yorgunluğu, ders materyallerinin yetersiz oluşu, öğrencilerin farklı modellerde bulunmalarına karşın aynı gruplar içinde ders görmeleri oluşturmaktadır.

Araştırmanın Yöntemi

Araştırmada nitel araştırma veri toplama yöntemlerinden olan doküman incelemesi kullanılmıştır. "Doküman incelemesi, araştırılması hedeflenen olgu ve olgular hakkında bilgi içeren yazılı materyallerin analizini kapsar." (Yıldırım ve Şimşek, 2003: 140). Bu araştırmada MEB tarafından hazırlanan İlkokullarda Yetiştirme Programı ve İlkokullarda Yetiştirme Programı Yönergesi başta olmak üzere çeşitli yazılı dokümanlardan temel araştırma materyali olarak yararlanılmıştır. Söz konusu yazılı materyaller içerik analizine tabi tutularak elde edilen bulgular oluşturulan kategoriler ve alt kategoriler altında organize edilerek sunulmuş ve ilgili literatür ışığında yorumlanmıştır.

1. BULGULAR VE YORUM

Araştırmanın bu bölümünde ilkokullardaki dezavantajlı gruplar tanımlanmış ve İlkokullarda Yetiştirme Programı (İYEP) incelenmiştir.

1.1. İlkokullardaki Dezavantajlı Gruplar

Eğitim sistemi çerçevesinde yetiştirme ve destekleme kurslarına ihtiyaç duyan öğrenciler genellikle farklı sebeplerden ötürü dezavantajlı pozisyonda bulunan öğrencilerdir. Dezavantajlı öğrenciler, genel itibarıyla uygun öğretim teknik ve yöntemleri ile desteklenmemiş, bundan dolayı da elde etmesi gerekli olan kazanımlardan bir kısmını kazanamamış öğrencilerdir. Özellikle ülkemizde bölgeler arası kalkınmışlık farkları, göçer ve yarı göçer yaşam tarzının belli ölçülerde varlığını sürdürüyor olması, aynı zamanda çok sayıda göçmen nüfusuna maruz kalması gibi faktörler eğitim sisteminde çok farklı dezavantajlı gruptan öğrencilerin varlığına yol açmaktadır. Oysa günümüzde bütün vatandaşların sağlık ve eğitim gibi devletin sunduğu hizmetlerden eşit bir şekilde yararlanmasını sağlayacak tedbirleri almak sosyal devlet olmanın temel gereklerinden biri olarak kabul edilmektedir (Saridoğan, 2019). Eğitimde fırsat eşitliği son derece önemlidir. Zira bütün çocukların devletin sunduğu eğitim imkânlarından eşit ve adil bir şekilde yararlanabilmesi ve eğitimin sisteminin hedeflerine tam olarak ulaşılabilmesi ancak fırsat eşitliğinin sağlanması ile mümkün olabilmektedir. Bu amaçladır ki günümüzde eğitim hakkı bir temel hak olarak görülmekte ve ülkelerin anayasalarında bir vatandaşlık hakkı olarak yer almaktadır (Turan, 2019). Bununla birlikte ülkelerin sahip olduğu sosyal ve ekonomik koşullar ya da yönetim tarzından kaynaklı olarak bazı öğrencilerin eğitimde fırsat eşitliğinden tam olarak yararlanamadıkları ve akranlarından belli eğitim alanlarında geri kaldıkları da bir gerçektir.

Günümüzde dezavantajlı grupların genel olarak şu gruplardan oluştuğu kabul edilmektedir: Çalışmak zorunda kalmış olan çocuklar, sığınmacılar/mülteciler, siyasi şiddet ortasında kalmış olan çocuklar, mevsimlik tarım işçilerinin çocukları, ekonomik koşullardan dolayı eğitim imkânlarından yararlanamamış çocuklar, yoksul kent mahallelerinde yaşamakta olan çocuklar, kırsal bölgelerde kalmış olan çocuklar, engelli çocuklar ve kız çocukları (UNESCO, 1998). Türkiye'de eğitim sisteminde dezavantajlı olarak kabul edilen durumlar ve gruplar ise göçerlik, mülteciler/sığınmacılar, birleştirilmiş sınıfta eğitim görenler ve taşınmalı eğitim, iki dillilik, mevsimlik tarım işçileri ve sosyo-ekonomik durumu zayıf olan öğrencilerden oluşmaktadır. Aşağıda bu gruplar üzerinde durulmuştur.

1.1.1. Göçerlik

Göç, yaşadığımız dünyayı şekillendirmede merkezi bir rol oynamaktadır ve bu nedenle sosyal bilimlerin çalışma alanının bir parçasıdır. Tarih boyunca göç olgusu sadece kültür ve medeniyetleri değil, devletleri, liderleri ve uluslararası siyasi ortamı da etkilemiştir. Göç akışları, ev sahibi ülkeye geçici veya kalıcı olarak yerleşmek için dünyanın diğer bölgelerine seyahat eden insanların büyük hareketleridir. İnsanların kalıcı veya geçici bir süre için bir yerleşim yerinden diğerine hareketinin yanı sıra gelecekteki yaşamlarının tamamını veya bir kısmını geçirmek için üstlendikleri coğrafi hareketi de içeren toplumsal değişim süreci olarak da ifade edilmektedir (Bostan, 2018).

Genellikle göçün oluşmasına katkıda bulunan “itici faktörler” ve “çekici faktörler” vardır. İtici faktörler, birinin taşınmaya karar vermesinin nedenleridir. Çoğu zaman itici faktörler işsizlik, mahsul kıtlığı, kuraklık, sel, savaş, yetersiz eğitim fırsatları veya yetersiz hizmetler gibi felaketlerdir. Çekici faktörler arasında daha iyi ve daha çeşitli istihdam fırsatları, daha iyi altyapı hizmetleri, daha güvenli ve daha modern yaşam koşulları gibi cazip fırsatlar yer almaktadır.

1.1.2. Mülteciler/Sığınmacılar

Uluslararası göçmen, farklı bir ülkeye taşınan kişidir. Uluslararası göçmenler ayrıca yasal göçmenler, yasadışı göçmenler ve mülteciler olarak sınıflandırılmaktadır. Yasal göçmenler, alıcı ülkenin yasal izniyle hareket edenler, yasadışı göçmenler yasal izin olmadan hareket edenler ve mülteciler ise zulümden kaçmak için uluslararası bir sınırı geçenlerdir. Mülteci kavramını tanımlayan 1951 Mülteci Sözleşmesi mültecilere koruma garantisi vermektedir (Kap, 2014).

2013 yılından itibaren Suriye ve Irak başta olmak üzere çevre ülkelerdeki iç karışıklıklardan kaynaklanan nedenlerle Türkiye’de geçici koruma statüsü verilen göçmen sayısı kayda değer bir orana ulaşmıştır. Birleşmiş Milletler Mülteciler Yüksek Komiserliği’nin (UNHCR) Aralık 2020 verilerine göre, yaklaşık 4 milyon kişi Türkiye’de geçici koruma statüsüne alınmış olup, bunların 3,6 milyonu Suriye, 370.000’i ise diğer ülkelerden gelmiştir (UNHCR, 2020). Mülteciler ve sığınmacılar göç ettikleri ülkelerin diline ve eğitim sistemine uyum sağlamakta zorlanmaktadır. Ülkemizde son yıllarda çok fazla mülteci ve göçmen gelmesine bağlı olarak eğitim sistemine uyumlarını arttırmak için destekleyici eğitim programları yapılmaktadır.

1.1.3. Birleştirilmiş sınıflar ve taşınmalı eğitim

İlkokul düzeyinde tek bir öğretmen rehberliğinde aynı anda birden fazla sınıfın eğitim görmesi birleştirilmiş sınıf öğretimi olarak isimlendirilir. Genellikle Türkiye koşullarında uzak köy ya da mezra gibi yerleşim yerlerinde öğrenci sayılarının yeterli olmamasından dolayı öğretmenlerin görevlendirilmesi nedeniyle ilkokul kademesindeki bütün sınıfları bir ya da iki öğretmen okutmaktadır. Birleştirilmiş sınıflar olarak isimlendirilen bu eğitim modelinde farklı eğitim düzeylerindeki öğrenciler bir arada eğitim gördüklerinden istenilen neticeler elde edilememektedir.

Şehir merkezlerinden uzak az sayıda öğrencinin bulunduğu köy ve mezralardaki öğrencilere yönelik uygulanmakta olan diğer bir yöntem ise taşınmalı eğitimidir. Taşınmalı yöntemi ile yaşamakta oldukları yerleşim yerlerinden öğrenciler her gün servislerle en yakın okulun

bulunduğu yerleşim yerine taşınmaktadır. Öğrencilerin okula geliş gidiş süreçlerinde yaşamış oldukları zaman kaybı yanında başka bir yerleşim yerinde eğitim görmelerini den dolayı eğitim başarıları olumsuz olarak etkilenmektedir.

1.1.4. İki dillilik

Dil hayatımızın önemli bir parçasıdır. Gündelik faaliyetlerimizin önemli bir kısmını iletişim kurmak oluşturur. İnsanlar bebekliklerinden itibaren çevreleriyle iletişim kurmaya başlarlar. Bir bebeğin içinde doğduğu çevre onun daha sonraki yaşamında hangi dili kullanacağını belirler. Bebek ilk olarak ana dilini edinir. Daha sonra başka bir dilleri öğrenir. İki dil konuşabilen insanlar iki dilli olarak kabul edilir. İki dillilik, günlük yaşamda iki dili kullanma yeteneği olarak bilinir. Günümüzde iki dillilik oldukça yaygındır ve dünyanın birçok yerinde görülür, belki de her üç kişiden biri iki dilli veya çok dillidir (Pransiska, 2017).

İki dillilik tanımı ilk bakışta kolay gibi görünse de daha yakından bakıldığında çok daha karmaşık olduğu görülmektedir. İki dillilik, öncelikle kişinin her iki dilde de iletişim kurabilmesi ve uygun durumlarda kod değiştirmeyi uygulayabilmesi anlamına gelir; buna okuma ve yazma kadar konuşma ve anlama da dâhildir. Bu, doğru ifade etme yeteneği, sayı ve anlam bakımından yeterli kelimeleri kullanma ve doğru kelime ve kelime öbeklerini oluşturma bilgisi olarak tanımlanmaktadır. İkinci düzey, dili bir iletişim aracı olarak doğru şekilde kullanmanın yanı sıra hangi dilin hangi durumda uygun olduğuna karar verme becerisini de içerir. Üçüncü düzey dilsel-bilişsel yeterlidir, yani ilk olarak dilin sözcük ve anlamlarla ilgili anlamını anlama yeteneğidir. Bu üç düzeyin birleşimine iki okuryazarlık denilmektedir. İki dillilik, bir kişinin iki dilde iletişim kurabildiği durumlar için kullanılan bir terimdir. Bir bireyin iki dilli olması için bu süreçlerde çeşitli motivasyonlar gereklidir. İnsanlar birçok nedenden dolayı iki dilli olma eğilimi gösterirler. Bunlar şu şekilde sıralanmıştır (Özşen vd., 2020);

- “İnsanların ailede, okulda veya toplumda maruz kaldıkları dil(ler)
- Günümüzün küreselleşen dünyasında hayatta kalma isteği
- Siyasi bağlamda, insanların diplomatik gelişme arzusu, politikacı iseler diğer ülkelerle ilişkiler
- Dini doktrinleri farklı bir dilde yazıldığında veya sunulduğunda inançlarının ilkelerini anlama arzusu
- Göç durumunda yerel halkla iletişim kurma zorunluluğu
- Yerel halkın azınlık gruplarıyla ticaret yapması
- Kişisel ilgi nedeniyle dil öğrenme.”

İki dilli eğitim, bireylere ve toplumlara birçok faydanın yanı sıra bağlama göre bazı dezavantajlar da sağlar. Bu nedenle, iki dilli eğitimin sonuçlarının tespit edilmesi oldukça önemlidir. (Özşen vd., 2020).

1.1.5. Mevsimlik tarım işçileri

Mevsimlik tarım işçileri genellikle tüm aile fertleriyle birlikte çalışmaya gittiklerinden sadece yılın birkaç ayında kendi adreslerinde yaşamaktadırlar. Ailesiyle beraber tarım işçiliği için giden binlerce ilköğretim çağındaki çocuk, eğitim- öğretim yılı bitmeden mevsimlik tarım işçisi olarak gittikleri yerlerden ancak diğer eğitim öğretim yılı başından sonra, yani okullar açıldıktan birkaç ay sonra dönebilmektedir. Eğitim öğretim yılı akademik takvimiyle örtüşmeyen bu mevsimlik tarım göçü sebebiyle çocukların eğitimi önemli ölçüde aksamakta ve telafisi mümkün olmayan öğrenme kayıplarına yol açmaktadır (Yavuz, 2019). Bakanlık konuyla ilgili birtakım önlemler almaya çalışsa da sorunu ortadan kaldırmaya yetmemektedir. İlköğretim çağındaki çocuklar her ne kadar gittikleri yerlerde öğrenimlerini sürdürmeye çalışsalar da, bu pek sağlıklı sonuçlar

vermemektedir. Mevsimlik tarım işçilerinin içinde buldukları elverişsiz ve zorlu yaşam şartlarında temel eğitimden mahrum kalan çocuklar her yıl yaklaşık sekiz ay süren göç süresince aileleri ile birlikte çadırlarda; sağlık, eğitim ve sosyal hizmetler gibi temel insan hakkı olan hizmetlere yeterince ulaşmadan geçirmek zorunda kalmaktadırlar (Akbiyık, 2008: 2011).

1.1.6. Sosyo-ekonomik durumu zayıf öğrenciler

Ekonomik olarak iyi durumda olan aileler, çocuklarının eğitim sorunları ile yakından ilgilendikleri için sorunları zamanında çözebilmektedirler. Bu ailelerin çocuklarına her türlü akademik desteği sağlayabilmeleri çocuklarını okul ve yaşam boyu öğrenimde başarılı kılmaktadır. Ekonomik düzey öğrencilerin kendilerine olan güvenine, öz saygılarına, gelişimlerine etkisi olan önemli bir etkidir. Ekonomik açıdan refah düzeyi yüksek olan ailede yetişen ergenlerin, benlik saygılarının yüksek, özgüvenli bireyler olduğu gözlenmektedir. Bu durum, ekonomik düzeyi yüksek olan bireylerin, ekonomik düzeyi düşük olan öğrencilere göre akademik başarı bakımından daha iyi olmalarına imkân sağlamaktadır (Keskin ve Sezgin, 2009).

1.2. İlkokullarda Yetiştirme Programı (İYEP)

İlkokullarda Yetiştirme Programı ilkokula devam eden öğrencilerden temel dersler olan Türkçe ve Matematik derslerinde eksik öğrenmelerini gidermelerini içerir. Öğrencilerin sınıftaki akranlarından kopmadan temel düzeydeki kazanım eksiklerini gidermeyi amaçlayan bir çalışmadır. Ayrıca öğrencilere öz güven kazandırarak tembellik algısından kurtarmak için psikososyal destek vermeyi amaç edinen Milli Eğitim Temel Müdürlüğünün bir çalışmasıdır. (MEB, 2018b).

İYEP yönergesinde programın amaçları şu şekilde belirtilmektedir (MEB, 2018b):

- a)** Öğrencilerin Türkçe ve Matematik derslerinde İYEP kapsamında tespit edilen kazanımlara erişmelerini sağlayacak etkinlikler ve öğrenme yaşantıları planlamak
- b)** Öğrencilerin psikososyal yönden desteklenmesini sağlamak
- c)** Sonraki eğitim basamaklarında muhtemelen ortaya çıkacak olan uyum problemlerini önleme
- ç)** Akademik başarısızlık nedeni ile ortaya çıkan devamsızlıkların önüne geçmek
- d)** Programın içinde yer alan öğrencilerin beklenen öğrenme seviyesine erişmesine yardımcı olmak
- e)** Sorun çözebilen, iletişim kurmaya ve öğrenmeye açık, kendine güveni olan ve mesuliyet sahibi sağlıklı ve mutlu fertlerin yetişmesine imkân sağlamak.”

İYEP, 3. sınıfa geçen öğrencilerin sınıflarındaki öğrenci arkadaşlarından kopmadan eğitim-öğretim faaliyetlerine devam etmesini, öğrenme düzeylerini arttırılması için ortaya çıkmış bir programdır. Öğrenciler arasında düzey farklılıklarını en az düzeye indirmeyi amaç edinir. Türkçe dersinde en temel düzeyden başlayarak görsel okuma ve okuma-yazma bilmeyenler için okuma yazma öğrenme ve sonrasında da okuduğunu anlama ile ilgili etkinlikleri kapsar. Matematik dersinde ise temel işlem becerilerinde geri kalan öğrencilere dört işlem becerisi kazandırmaya çalışılır. Böylece öğrencilerin temel eksiklerini gidererek öğrencilere özgüven kazandırarak temel bilgi ve becerilerini kazanmış, akranlarıyla beraber öğrenmeye devam eden öğrenciler yetiştirmeyi amaç edinir (Toptaş ve Karaca, 2019; Keskin, 2021).

İYEP 3. sınıf öğrencilerinin öğretim programı içerisinde bütün derslere temel teşkil eden Türkçe ve Matematik derslerindeki kazanım eksikliği bulunan öğrencilere yönelik olarak, örgün eğitime devam ederken öğrenme eksiklerini gidermek için oluşturulmuş bir programdır. Program ayrıca

öğrencilere psikososyal destek sağlanıp örgün eğitime adapte ederek, başarı düzeylerini arttırmayı amaçlamaktadır (MEB, 2018a; Gençoğlu, 2019; Gürler, 2020). İYEP Matematik programı, ülkemizdeki matematik başarısının yetersiz olması ve öğrencilerde matematik kaygısının bulunması, öğrenci, öğretmen ve velilerin bu dersle ilgili duydukları endişe ve uluslararası sınavlarda ülkemizin elde ettiği sonuçlar göz önünde bulundurularak tasarlanmıştır (Toptaş ve Karaca, 2019). Bu yönüyle İYEP'in matematik başarısını olumlu etkilemesi beklenmektedir (Avlukyari, 2019). Psikososyal destek programı öğrencinin kendisinin başarı hissine varması, benlik saygısını yükseltmesi, çocuğun kendini tanıması, yeteneklerinin ve neleri yapabileceğinin farkında olması ve öğrencinin benlik saygınlığının ortaya çıkarıldığı öğrencinin sosyal ilişkisinin artırılmasını hedef alan bir programdır (Kırnık, vd., 2019). Böylece daha önce öğretmenler tarafından normal derslerin içerisinde ek çalışmalarla desteklenen öğrenciler, İYEP'le beraber sistematik bir programa kavuşmuşlardır. Dolayısıyla İYEP ilkokuldaki dezavantajlı öğrenciler için bir erken teşhis ve tedavi uygulamasıdır (Kozikoğlu ve Tosun, 2020).

İYEP Programı ülkemizde 2017-2018 eğitim-öğretim döneminde belirlenen okullarda pilot uygulama olarak başlatılmıştır. Pilot uygulama sonuçlarının başarılı bulunması üzerine program 2018-2019 eğitim-öğretim yılında tüm yurtda uygulamaya konulmuştur. Yukarıda belirtilen amaçlara yönelik olarak geliştirilen ve uygulanmaya başlanan İYEP programının hedef kitlesi Türkçe ve Matematik derslerinden öğrenme eksikleri olan ilkokul üçüncü sınıf öğrencileridir. Bu öğrenciler genel olarak Türkçe ve Matematik derslerinde program hedeflerine yeterince ulaşamamış öğrenciler, sığınmacılar, mülteciler, göçer ve yarı göçer ailelerin çocukları, mevsimlik tarım işçilerinin çocukları başta olmak üzere dezavantajlı öğrencilerdir. Bu program her öğrencinin ihtiyaç duyacağı yüksek kaliteli eğitimi alabilmelerini sağlamak amacıyla normal eğitim saatleri dışında öğrencilerin ihtiyaçlarına yönelik olarak tasarlanmıştır (MEB, 2018c). Programın felsefesi, temel becerileri, öğrenme-öğretme yaklaşımlarına uygun şekilde hazırlanmıştır. Başka bir deyişle bu programda ayrıca bir program felsefesi, temel beceri ve öğrenme-öğretme yaklaşımı benimsenmemiştir. Program 1 ve 2. sınıf düzeyinde öğretim programlarında yer alan kazanımlar arasından seçilerek oluşturulmuştur. Dolayısıyla bu program mevcut öğretim programlarının ve örgün öğretim sisteminin içerisinde temel becerileri öğretmeyi amaçlar.

İYEP'te Türkçe derslerinde okuma-yazma konusundaki eksikliklerinin giderilmesi, okuduğunu anlama düzeyinin artırılması hedeflenmiştir. Matematik dersinde ise temel düzey matematiksel ilişkilendirme kavramlarının farkına varılması, dört işlem yapabilme becerisinin kazandırılması ve bu becerilerin günlük hayatının içerisinde kullanması amaçlanmıştır. Türkçe ve matematik derslerine karşı geliştirilen olumsuz tutum ve ön yargıdan öğrencinin kurtarılması için psikososyal destek vererek öğrenciye özgüven duygusu vermek programın amaçları arasında yer alır. Bunların yanı sıra programda eğitim öğretim süreçlerine yönelik bazı genel amaç ve ilkeler de belirlenmiştir. Bu ilkeler şu şekildedir (MEB, 2019d);

- a) İYEP'e dâhil olan öğrenciler belirlenen eksiklikleri doğrultusunda programa alınır.
- b) Programın, öğrencilerin eğitim gördüğü okullarda uygulanması esastır.
- c) Öğrencilerin akranlarından ayrışma hissine kapılmasını önleyici tedbirler alınır.
- ç) Öğrencilere İYEP kapsamında psikososyal destek sağlanır.
- d) Öğrencilerin program süresince devamları sağlanır.
- e) Öğrencilerin velilerinden hiçbir ad altında ücret alınmaz.

İYEP Programında İYEP'in özel amaçları şu şekilde belirlenmiştir (MEB, 2019d):

Bu program öğrencilerin;

- a) Temel dinleme ve konuşma becerilerini geliştirmesini,
- b) İlk okuma yazma konusundaki eksikliklerini gidermesini,

- c) Okuduğunu anlama düzeyini artırmasını,
- d) Matematiksel okuryazarlık becerilerini geliştirmesini,
- e) Matematiksel kavramları anlamasını ve günlük hayatta kullanmasını,
- f) Problem çözme sürecinde kendi düşüncelerini ifade etmesini,
- g) Matematiğe yönelik olumlu tutum ve öz güvenli bir yaklaşım geliştirmesini,
- h) Türkçe ve matematik öğrenme alanlarında öğrenci merkezli bir bakışla psikososyal destek olarak eksikliklerinin giderilmesini amaçlamaktadır.“

1.2.1. İYEP uygulama süreci

İYEP uygulaması için iş ve işlemler okullar açılıp öğrencilerin okula uyumu sağlandıktan sonra Ekim ayının 3. haftasında başlamaktadır. İYEP Yönergesi gereğince Ekim ayının 3. haftasında sınıf öğretmenleri tarafından öğrencilere Öğrenci Belirleme Aracı (ÖBA) uygulanır. ÖBA ölçme aracı uygulanırken öğrencilere sınava girdikleri hissi vermemeye ve etkinlik gerçekleştiriliyormuş gibi rahat bir ortam sağlanmasına özen gösterilir. Özel eğitim öğrencileri İYEP uygulamasından muaf olmalarına rağmen diğer öğrencilerden ayrıştırılmadan bu uygulamaya dâhil edilirler. ÖBA tamamlandıktan sonra öğrenci kitapçıkları toplanır ve öğretmen tarafından değerlendirilerek değerlendirme kitapçığına işlenir (MEB, 2018d; Kırnık, vd., 2019). Daha sonra Türkçe ve Matematik ders değerlendirme sonuçları sınıf öğretmeni tarafından e-okul sistemine işlenir. İşlenen cevapları daha sonra değiştirme imkanı bulunmamaktadır. E-okul İYEP bilgisi sistemi öğrenci değerlendirme sonucunu otomatik olarak belirler (Aydın ve Yakar, 2020).

Okul öğretmenler kurulunda belirlenen üyelerden İYEP değerlendirme komisyonu kurulur. Bu komisyon okul müdürü veya müdür yardımcısı başkanlığında en az iki sınıf öğretmeni ve varsa okul rehber öğretmeninden oluşur. Komisyon tarafından İYEP'e kalan öğrenciler için yapılacak çalışmalar için çalışma programı yapılır ve İl Millî Eğitim Müdürlüğü'nün onayına sunulur.

İYEP belirlenen çalışma takvimi doğrultusunda hafta içi uygulanacaksa 2 ders saati, hafta sonu uygulanacaksa 6 ders saati olarak planlanır. Programda İYEP sınıfının dersi haftada toplam 10 saat olacak şekilde planlanır. İYEP sınıflarının ideal olarak 1-6 öğrenciden oluşması amaçlanır ancak ikinci sınıf grubu oluşmaması durumunda sınıf mevcudu 10 öğrenciye kadar çıkabilir. İYEP'e kalan öğrenci velilerinden veli izin belgesi alınır. İYEP uygulamasında programa katılacak öğrencilerin kendi sınıf öğretmenleri görev alabileceği gibi başka sınıf öğretmenlerine de görev verilebilir. Görev verilen öğretmen bilgileri e-okul bilgi sistemine işlenir.

MEB İYEP Uygulama Kılavuzuna göre; öğrenciler kaldıkları modülden başlamak üzere ders saati dışında destek eğitim çalışmalarına başlarlar. Öğrenciler temel kazanım eksiklerini gidermek için Türkçe ve Matematik derslerine program doğrultusunda devam ederler. Derslerde öğrenciler MEB tarafından hazırlanan Türkçe Etkinlik Kitabı ve Matematik Etkinlik kitabını kullanırlar. Bir modülün tamamlanmasından sonra öğrencilerin bir üst modüle geçirilmesi için değerlendirme çalışmaları yapılır. Modülü başarıyla tamamlayan öğrenciler bir üst modüle devam ederler. Sınıf öğretmenleri tarafından modülü başarıyla tamamlayan öğrenciler e-okul bilgi sistemine işlenir. İYEP uygulamasına öğrencilerin devamının sağlanması esas olup, öğrenci devamsızlıkları da e-okul sistemine işlenerek devam takibi yapılır (MEB, 2018d).

Programda üç değerlendirme basamağı kullanılmaktadır. Öğrenciler için ilk basamakta tanıma ve yerleştirmeye yönelik yerleştirme değerlendirmesi, daha sonraki basamakta modüllerden geçiş değerlendirmesi amacıyla izleme ve biçimlendirme değerlendirmesi yapılır. Öğrencilerin

program sonunda modülü eksiksiz olarak tamamlayıp tamamlamadıklarını anlamaya yönelik olarak Öğrenci Değerlendirme Aracının (ÖDA) kullanıldığı sonuç odaklı değerlendirme yapılır. Yapılan değerlendirme sonuçları Milli Eğitim Müdürlüklerine bildirilir.

Öğrencilere İYEP uygulama süreci içerisinde psikososyal destek sağlanması son derece önem arz etmektedir. Bu nedenle program kapsamında öğrencilerin başarısızlık hissinden kurtulmasını sağlamak, öğrenci problemlerine çözümler üretmek, öğrenme sürecinin daha hızlı ve etkin olarak gerçekleşmesini sağlamak amacıyla psikososyal destek rehberi hazırlanmıştır. Program sonunda öğrencilerin Türkçe ve Matematik derslerinde kazanım eksiklerini gidermiş ve akranlarıyla uyum sağlamış bir şekilde eğitim-öğretimlerine devam etmeleri beklenmektedir.

1.2.2. Program içeriği

İlkokullarda Yetiştirme Programı Türkçe ve Matematik olmak üzere iki dersi kapsamaktadır. Her iki derste de program kapsamında öğrencilere kazandırılması hedeflenen kazanımlar belirlenen öğrenme alanları/alt öğrenme alanları altında aşamalı üçer modül içerisine yerleştirilmiştir. Aşağıdaki tabloda İYEP kapsamındaki iki derse ait öğrenme alanları/alt öğrenme alanları, öğrenme alanlarında yer alan kazanım sayıları, kazanımların modüllere dağılımı ve her bir modül için ayrılan ders saati miktarı tablo halinde (Tablo 1) gösterilmiştir.

Tablo 1

İYEP Kazanımlarının Ders, Modül ve Ders Saatlerine Göre dağılımı

DERSLER VE MODÜLLER							
TÜRKÇE		Dinleme İzleme	Konuşma	Okuma	Yazma	Kazanım sayısı	Ders Saati
	1. Modül	2	1	0	0	3	5
	2. Modül	1	0	4	5	10	72
	3. Modül	0	0	2	1	3	19
	TOPLAM	3	1	6	6	16	96
MATEMATİK		Doğal Sayılar	Toplama- Çıkarma	Çarpma- Bölme		Kazanım Sayısı	Ders Saati
	1. Modül	4	6	0		10	24
	2. Modül	3	4	0		7	24
	3. Modül	0	0	5		5	16
	TOPLAM	7	10	5		22	64

Kaynak: MEB, 2019a

Tablo 1’de de görüldüğü gibi İYEP’in Türkçe programı Dinleme-İzleme, Konuşma, Okuma ve Yazma olmak üzere dört öğrenme alanından, Matematik programı ise Doğal Sayılar, Toplama-Çıkarma ve Çarpma-Bölme öğrenme alanlarından oluşmaktadır. Türkçe programında Dinleme-İzleme öğrenme alanında 1. Modülde 2, 2. Modülde 1 kazanım olmak üzere 3 kazanım, Konuşma öğrenme alanında 1. Modülde 1 kazanım, Okuma öğrenme alanında 2. Modülde 4, 3. Modülde 2 olmak üzere toplam 6 kazanım, Yazma öğrenme alanında ise 2. Modülde 5, 3. Modülde 1 olmak üzere 6 kazanıma yer verilmiştir. Böylece Türkçe programında 1. Modülde 3, 2. Modülde 10 ve 3. Modülde 3 olmak üzere toplam 16 kazanıma yer verilmiştir. Yine programda Türkçe dersinin 1. Modülüne 5, 2. Modülüne 72, 3. Modülüne ise 19 saat olmak üzere toplam 96 ders saati ayrılmıştır. İYEP’in Matematik dersinin Doğal Sayılar öğrenme alanında 1. Modülde 4, 2. Modülde 3 olmak üzere 7, Toplama-Çıkarma öğrenme alanında 1. Modülde 6, 2. Modülde 4 olmak üzere 10; Çarpma-Bölme öğrenme alanında ise 3. Modülde 5 olmak üzere toplam 22 kazanım bulunmaktadır. Matematik dersine 1. ve 2. Modüllere 24’er, 3. Modüle ise 16 saat olmak üzere toplam 64 ders saati

ayrılmıştır. Böylece İYEP toplam 160 saatlik bir program olup bunun 96 saati Türkçe, 64 saati ise Matematik dersine ayrılmıştır.

Aşağıda İYEP'i oluşturan Türkçe ve Matematik derslerinin kazanımları ile program kapsamındaki psikososyal destek faaliyetleri ayrı alt başlıklar altında ele alınarak incelenmiştir.

1.2.2. 1 Türkçe modülü

Dil eğitiminde geliştirmeyi amaç edinen beceriler anlatma ve anlama becerileri olmak üzere iki kısımda değerlendirilir. Anlatma becerileri, konuşma ve yazma yanında görsel sunudan oluşurken; anlama becerileri okuma, dinleme ve görsel okumadan oluşmaktadır (Kırkkılıç ve Akyol, 2007: 49). İletişim bakımından dil becerisi sözlü yazılı ya da görsel dil becerilerinden oluşan 3 kategori bulunmaktadır sözlü dil becerileri konuşma ve dinleme; yazılı dil becerileri ise yazma ve okuma; görsel sunu ile görsel okuma ise görsel değil becerileri arasında bulunmaktadır. İYEP'de de Türkçe dersi kazanımları Dinleme-İzleme, Konuşma, Okuma ve Yazma becerilerini kapsayacak şekilde oluşturulan öğrenme alanları altında sınıflandırılmıştır.

Tablo 2

İYEP Türkçe Dersi Modüllerinde Yer Alan Kazanımlar

İYEP TÜRKÇE MODÜLÜ KAZANIMLARI		
1. MODÜL	2. MODÜL	3. MODÜL
<p>T.M-1.1. Sözlü yönergeleri uygular.</p> <p>T.M1.2. Dinlediklerine/izlediklerine yönelik sorulara cevap verir.</p> <p>T.M-1.3. Çerçevesi belirli bir konu hakkında konuşur.</p>	<p>T.M-2.1. Seslere karşılık gelen harfleri ayırt eder.</p> <p>T.M-2.2. Harfi tanıır ve seslendirir.</p> <p>T.M-2.3. Harfleri tekniğine uygun yazar.</p> <p>T.M-2.4. Hece ve kelimeleri okur.</p> <p>T.M-2.5. Hece ve kelimeler yazar.</p> <p>T.M-2.6. Rakamları tekniğine uygun yazar.</p> <p>T.M-2.7. Basit ve kısa cümleleri okur.</p> <p>T.M-2.8. Anlamli ve kurallı cümleler yazar.</p> <p>T.M-2.9. Kısa metinleri okur.</p> <p>T.M-2.10. Yazma çalışmaları yapar.</p>	<p>T.M-3.1. Görsellerden hareketle bilmediği kelimeleri ve kelimelerin anlamlarını tahmin eder.</p> <p>T.M-3.2. Okuduğu metinle ilgili soruları cevaplar.</p> <p>T.M-3.3. Kısa metinler yazar.</p>

Kaynak: MEB, 2019a

Tablo 2'de de görüldüğü gibi Türkçe dersinin 1. Modülünde "Sözlü yönergeleri uygular", "Dinlediklerine/izlediklerine yönelik sorulara cevap verir." ve "Çerçevesi belirli bir konu hakkında konuşur." şeklinde üç kazanım yer almaktadır. 2. Modülde "Seslere karşılık gelen harfleri ayırt eder", "Harfi tanıır ve seslendirir", "Harfleri tekniğine uygun yazar", "Hece ve kelimeleri okur", "Hece ve kelimeler yazar", "Rakamları tekniğine uygun yazar", "Basit ve kısa cümleleri okur", "Anlamli ve kurallı cümleler yazar", "Kısa metinleri okur" ve "Yazma çalışmaları yapar" şeklinde ilk okuma-yazma becerileri kazandırmaya yönelik on kazanıma yer verilmiştir. 3. Modülde ise "Görsellerden hareketle bilmediği kelimeleri ve kelimelerin anlamlarını tahmin eder", "Okuduğu metinle ilgili soruları cevaplar" ve "Kısa metinler yazar" şeklinde okuma ve anlama becerileri geliştirmeye yönelik üç kazanım bulunmaktadır.

1.2.2.2 Matematik Modülü

İYEP eğitim sürecinde öğrencilerin matematik dersi programında yer alan ve temel matematik becerilerini kapsayan doğal sayılar, toplama ve çıkarma ile çarpma ve bölme konularını kapsamaktadır. Aşağıda İYEP kapsamında yer verilen Matematik dersi modül ve kazanımları tablo halinde (Tablo 3) gösterilmiştir.

Tablo 3

İYEP Matematik Dersi Modüllerinde Yer Alan Kazanımlar

İYEP MATEMATİK MODÜLÜ KAZANIMLARI		
1. MODÜL	2. MODÜL	3. MODÜL
<p>M.M-1.1. Nesne sayısı 20'ye kadar (20 dâhil) olan bir topluluktaki nesnelerin sayısını belirler ve bu sayıyı rakamla yazar.</p> <p>M.M-1.2. 100'e kadar (100 dâhil) ileriye doğru birer, beşer ve onar ritmik sayar.</p> <p>M.M-1.3. 20'ye kadar (20 dâhil) ikişer ileriye, birer ve ikişer geriye sayar.</p> <p>M.M-1.4. Miktarı 10 ile 20 (10 ve 20 dâhil) arasında olan bir grup nesneyi, onluk ve birliklerine ayırarak gösterir, bu nesnelere karşılık gelen sayıyı rakamlarla yazar ve okur.</p> <p>M.M-1.5. Toplama işleminin anlamını kavrar.</p> <p>M.M-1.6. Toplamları 20'ye kadar (20 dâhil) olan doğal sayılarla toplama işlemini yapar.</p> <p>M.M-1.7. Doğal sayılarla toplama işlemini gerektiren problemleri çözer.</p> <p>M.M-1.8. Çıkarma işleminin anlamını kavrar.</p> <p>M.M-1.9. 20'ye kadar (20 dâhil) olan doğal sayılarla çıkarma işlemini yapar.</p> <p>M.M-1.10. Doğal sayılarla çıkarma işlemini gerektiren problemleri çözer.</p>	<p>M.M-2.1. Nesne sayısı 100'e kadar (100 dâhil) olan bir topluluktaki nesnelerin sayısını belirler ve bu sayıyı rakamla yazar.</p> <p>M.M-2.2. 100'den küçük doğal sayıların basamaklarını modeller üzerinde adlandırır, basamaklardaki rakamların basamak değerlerini belirtir.</p> <p>M.M-2.3. 100 içinde ikişer, beşer ve onar; 30 içinde üçer; 40 içinde dörder ileriye ve geriye doğru sayar.</p> <p>M.M-2.4. Toplamları 100'e kadar (100 dâhil) olan doğal sayılarla eldesiz ve eldeli toplama işlemini yapar.</p> <p>M.M-2.5. Doğal sayılarla toplama işlemini gerektiren problemleri çözer.</p> <p>M.M-2.6. 100'e kadar olan doğal sayılarla onluk bozmayı gerektiren ve gerektirmeyen çıkarma işlemini yapar.</p> <p>M.M-2.7. Doğal sayılarla toplama ve çıkarma işlemini gerektiren problemleri çözer.</p>	<p>M.M-3.1. Çarpma işleminin tekrarlı toplama anlamına geldiğini açıklar.</p> <p>M.M-3.2. Doğal sayılarla çarpma işlemi yapar.</p> <p>M.M-3.3. Doğal sayılarla çarpma işlemi gerektiren problemler çözer.</p> <p>M.M-3.4. Bölme işleminde gruplama ve paylaşırma anlamlarını kullanır.</p> <p>M.M-3.5. Bölme işlemini yapar, bölme işleminin işaretini (\div) kullanır</p>

Kaynak: MEB, 2019a

Tablo 3'te de görüldüğü gibi İYEP Matematik kazanımları taksonomik bir yaklaşımla oluşturulan üç modül halinde düzenlenmiştir. Birinci Modülde rakam, sayı, 20'ye kadar ritmik sayma, toplama ve çıkarma gibi en temel konularla ilgili olarak şu on kazanıma yer verilmiştir: "Nesne sayısı 20'ye

kadar (20 dâhil) olan bir topluluktaki nesnelere sayısını belirler ve bu sayıyı rakamla yazar.”, “100’e kadar (100 dâhil) ileriye doğru birer, beşer ve onar ritmik sayar.”, “20’ye kadar (20 dâhil) ikişer ileriye, birer ve ikişer geriye sayar.”, “Miktarı 10 ile 20 (10 ve 20 dâhil) arasında olan bir grup nesneyi, onluk ve birliklerine ayırarak gösterir, bu nesnelere karşılık gelen sayıyı rakamlarla yazar ve okur.”, “Toplama işleminin anlamını kavrar.”, “Toplamları 20’ye kadar (20 dâhil) olan doğal sayılarla toplama işlemini yapar.”, Doğal sayılarla toplama işlemini gerektiren problemleri çözer.”, “Çıkarma işleminin anlamını kavrar.”, “20’ye kadar (20 dâhil) olan doğal sayılarla çıkarma işlemi yapar.” ve “Doğal sayılarla çıkarma işlemini gerektiren problemleri çözer.”

2. Modülde kazanım kapsamı 20’den 100’e çıkarılmış ve 100’e kadar sayma, ritmik sayma, toplama ve çıkarma işlemleri ile ilgili şu yedi kazanıma yer verilmiştir: “Nesne sayısı 100’e kadar (100 dâhil) olan bir topluluktaki nesnelere sayısını belirler ve bu sayıyı rakamla yazar.”, “100’den küçük doğal sayıların basamaklarını modeller üzerinde adlandırır, basamaklardaki rakamların basamak değerlerini belirtir.”, “100 içinde ikişer, beşer ve onar; 30 içinde üçer; 40 içinde dörder ileriye ve geriye doğru sayar.”, “Toplamları 100’e kadar (100 dâhil) olan doğal sayılarla eldesiz ve eldeli toplama işlemini yapar.”, “Doğal sayılarla toplama işlemini gerektiren problemleri çözer.”, “100’e kadar olan doğal sayılarla onluk bozmayı gerektiren ve gerektirmeyen çıkarma işlemini yapar.” ve “Doğal sayılarla toplama ve çıkarma işlemini gerektiren problemleri çözer.”

Matematik programının 3. Modülü çarpma ve bölme işlemi ile ilgili kazanımları kapsamaktadır. Bu modülde beş kazanıma yer verilmiş olup şöyledir: “Çarpma işleminin tekrarlı toplama anlamına geldiğini açıklar.”, “Doğal sayılarla çarpma işlemi yapar.”, “Doğal sayılarla çarpma işlemi gerektiren problemler çözer.”, “Bölme işleminde gruplama ve paylaşım anlamlarını kullanır.”, “Bölme işlemini yapar, bölme işleminin işaretini (\div) kullanır.”

1.2.2.3 Psikososyal Destek

Milli Eğitim Bakanlığı İlkokullarda Yetiştirme Programında sadece Türkçe ve Matematik derslerindeki kazanımları odak noktasına almakla kalmaz öğrencilerin sosyal ve duygusal yönlerden desteklenmesini de amaçlar. Öğrencileri sosyal ve duygusal yönden geliştirmek amacıyla önleyici ve güçlendirici etkinlikler yapar: Önleyici etkinlikler; öğrencilerini hazırbulunuşluklarını arttırmaya yönelik çalışmaları, stres anında stres durumundan kurtulabilmek için gerekli psikososyal destek faaliyetlerini içerir. Güçlendirici etkinlikler ise; öğrencilerin duygularını doğru bir şekilde ifade etmelerini, yaşadıkları stres durumunu anlamaları ve bu stres durumundan kurtulabilmek için gerekli yol ve yöntemleri kullanmalarını sağlamaya yönelik etkinlikleri kapsar (MEB, 2019e).

İlkokullarda Yetiştirme Programı kapsamında sınıf öğretmeni öğrencilerinin yaşadığı stres durumlarından kurtulmalarını sağlamak için okul rehber öğretmeninden destek alarak; sorunlara çözümler üretebilir. İYEP Psikososyal Destek Rehberindeki kontrol listesi sınıf öğretmenlerince de uygulanabilir şekilde hazırlanmıştır. İYEP Psikososyal Destek Rehberinde öğretmenlerden istenen psikolojik destek için alan uzmanlığına ihtiyaç yoktur. Öğrenciler psikososyal destekle eğitim öğretim ortamındaki karşılaşılabileceği zorlukları tanır ve bunlarla baş etme yollarını öğrenir.

SONUÇ VE ÖNERİLER

Türkiye’de ilkokul öğrencilerinden çeşitli nedenlerle Türkçe ve Matematik derslerinden öğrenme kazanımlarını yeterli düzeyde edinememiş öğrencilere ilgili derslerden ek destek eğitimi ve psikososyal destek sunmak amacıyla hazırlanan İYEP 2018-2019 öğretim yılından itibaren uygulanmaktadır. Bu uygulama başta dezavantajlı gruplar olmak üzere öğrencilerin maruz kaldıkları eğitim eşitsizliklerini ortadan kaldırarak fırsat eşitliği sunmaya yönelik olarak atılmış çok önemli bir adımdır. Zira okullar ve bölgeler arasındaki sosyo-ekonomik vb. nedenlere dayalı başarı farklılıklarının yüksek olduğu ülkelerde ek yetiştirici programların uygulanması bir zaruret halini almaktadır. Türkiye’de bu boşluk İYEP uygulaması ile doldurulmaktadır.

İYEP uygulamasının hedef kitlesini ilkokulların üçüncü sınıfına devam eden ve özel eğitim ihtiyacı olmayan, önceki eğitim ve öğretim yılları içinde çeşitli nedenlerle Türkçe ve Matematik dersi öğretim programlarında yer alan ve İYEP kapsamında belirlenen kazanımları yeterli düzeyde edinememiş öğrenciler oluşturmaktadır. Üçüncü sınıf öğrencilerine her yıl Ekim ayının 2. haftasında Milli Eğitim Bakanlığı tarafından İYEP’edahl edilecek öğrencileri belirlemek amacıyla geliştirilen Öğrenci Belirleme Aracı (ÖBA) uygulanır, uygulama sonuçları e-Okul Bilgi Sisteminde ilgili modüle işlenir ve sistem İYEP’e alınacak öğrencileri belirlemektedir. İYEP Ekim ayının 3. haftasından itibaren hafta içi bir günde 2, hafta sonu ise 6 saatten fazla olmamak ve haftada toplam 10 saati aşmayacak şekilde planlanmakta ve uygulanmaktadır. Bir İYEP grubunun 1-6 öğrenciden oluşması esas ise de zorunlu hallerde öğrenci sayısı 10’a kadar çıkabilmektedir.

İYEP Türkçe ve Matematik derslerinden aşamalılık ilkesine göre oluşturulmuş üçer modülden oluşmaktadır. Türkçe dersinde birinci modülde Dinleme/İzleme öğrenme alanında 2, Konuşma öğrenme alanında 1 olmak üzere 3; ikinci modülde Dinleme/İzleme öğrenme alanında 1, Okuma öğrenme alanında 4, Yazma öğrenme alanında ise 5 olmak üzere 10 kazanım bulunmaktadır. Üçüncü modülde ise Okuma öğrenme alanında 2, Yazma öğrenme alanında 1 olmak üzere 3 kazanıma yer verilmiştir. Programın Türkçe bölümünde her üç öğrenme alanında toplam 16 kazanım yer almaktadır.

Programın Matematik bölümü Doğal Sayılar , Toplam ve Çıkarma ve Çarpma ve Bölme başlıklı üç öğrenme alanından oluşmaktadır. Programın birinci modülünde Doğal sayılar öğrenme alanında 4, Toplama ve Çıkarma öğrenme alanında 6 olmak üzere toplam 10; ikinci modülünde Doğal Sayılar öğrenme alanında 3, Toplama ve Çıkarma öğrenme alanında 4 olmak üzere toplam 7 kazanım bulunmaktadır. Programın üçüncü modülünde ise Çarpma ve Bölme öğrenme alanında 5 kazanıma yer verilmiştir. Programın Matematik dersi bölümünde her üç modülde toplam 22 kazanım bulunmaktadır. Böylece İYEP Türkçe dersiyle ilgili 16, Matematik dersiyle ilgili ise 22 olmak üzere toplam 38 kazanımdan oluşmaktadır. İYEP’te görevli öğretmen tarafından yapılan değerlendirme sonucunda belirlenen kazanımlara ulaştığı tespit edilen öğrenciler bir üst modüle geçirilmektedir.

Eğitimde fırsat eşitliğini sağlama, dezavantajlı öğrencilerin desteklenerek içinde buldukları olumsuz şartların eğitim sürecindeki olumsuz etkilerini azaltmak ve öğrenme eksikliklerinin erkenden tespit edilerek giderilmesine çalışmak ve böylece bu eksiklerin üst sınıflardaki öğrenmelerini olumsuz etkileyerek başarısızlığın kronik bir hal almasını önlemeye yönelik olarak geliştirilen ve uygulanan İYEP çok yerinde ve yararlı bir uygulama olduğu açıktır. Tüm bu yararlarına rağmen literatürde İYEP uygulamasının eksiklik ve aksaklıklarını ortaya koyan pek çok araştırma da mevcuttur. Araştırmalarda İYEP’in uygulama sürecinde yaşanan aksaklıklar genellikle şu konularda yoğunlaşmaktadır:

- Uygulama süresinin yetersiz olması (Dilekçi, 2019; Kozikoğlu ve Tosun, 2020; Açıl vd., 2021; Özüdoğru, 2022)
- Program için hazırlanan öğretim materyallerinin ve ders araç-gereçlerinin yetersiz olması (Dilekçi, 2019; Kırnık vd., 2019; Aydın ve Yakar, 2020; Özüdoğru, 2022).
- Programın öğrencilerde yorgunluğa sebebiyet vermesi (Dilekçi, 2019; Aydın ve Yakar, 2020; Kozikoğlu ve Tosun, 2020).
- Alt sınıflara (2. sınıf) uygulanmaması (Dilekçi, 2029; Kırnık vd., 2019; Açıl vd., 2021; Özüdoğru, 2022).
- Program içeriğinin yetersiz olması (Dilekçi, 2019; Açıl vd., 2021)
- Öğrencilerin devamsızlık yapmaları (Dilekçi, 2019; Kırnık vd., 2019; Aydın ve Yakar, 2020; Kozikoğlu ve Tosun, 2020; Özüdoğru, 2022).
- Öğretmenlerin ek ders ücretlerinin yetersiz olması (Dilekçi, 2019; Kırnık vd., 2019; Özüdoğru, 2022).
- İYEP'e katılım için veli izninin gerekli olması (Dilekçi, 2019; Kırnık vd., 2019; Kozikoğlu ve Tosun, 2020; Özüdoğru, 2022).
- Velilerin ilgisiz ve duyarsız olmaları (Aydın ve Yakar, 2020; Kozikoğlu ve Tosun, 2020; Açıl vd., 2021; Özüdoğru, 2022).
- Yabancı uyruklu öğrencilerin programa uyumda yaşadıkları problemler (Kırnık vd., 2019; Kozikoğlu ve Tosun, 2020)

Yukarıda belirtilenlerin dışında İYEP uygulama sürecinde öğretmenlerin görev almaya isteksiz olmaları, öğretmenlerin konuyla ilgili eğitimlerinin yetersiz olması, gruplarda öğrenci sayılarının fazlalığı, denetim mekanizmasının olmaması (Kırnık vd., 2029), taşımali öğrencilerin sorun yaşamaması (Kozikoğlu ve Tosun, 2020) gibi sorunlar da dile getirilmektedir.

İYEP uygulamasının etkililiğini ve verimliliğini artırabilmek için ilgili literatüre dayalı olarak geliştirilen aşağdaki önlemlerin alınmasının uygun olacağı değerlendirilmektedir:

- 1- İYEP 2. ve 4. sınıflar düzeyinde de uygulanmalıdır.
- 2- İYEP uygulamasına dâhil edilen taşımali eğitim kapsamındaki öğrencilerin programa katılımlarını kolaylaştırıcı düzenlemeler yapılmalıdır.
- 3-Öğrencilerin aşırı yorulmalarını ve bıkmalarını önlemek için program hafta içi eğitim-öğretim süreci içerisinde planlanmalıdır.
- 4-Uygulama tüm eğitim öğretim yılı içerisinde dağıtılmalı ders saatleri uzatılmalıdır.
- 5-Uygulama birleştirilmiş sınıf mantığından kurtarılarak modül bazlı sınıflar oluşturulmalıdır.
- 6-Öğretim materyalleri daha da geliştirilmeli, ödev ve tekrar kitapları hazırlanmalı, ders eğlenceli materyallerle desteklenmelidir.
7. Programa katılmak için veli iznine gerek duyulmamalıdır.
- 8-Programa dâhil edilen öğrencilerin velileriyle daha etkili iletişim kurulmalıdır.
- 9- Öğretmen ücretleri Destekleme ve Yetiştirme Kurslarında (DYK) görev alan öğretmenlerin ücreti gibi artımlı olmalıdır.
- 10- İYEP ders programı hazırlanırken öğrenci görüşleri dikkate alınarak hazırlanmalı ve öğrenci katılımı arttırılmalıdır.
- 11- İYEP'in Psikososyal Destek içeriği daha çok çocukların sosyalleşme ve öz güven kazanmalarına katlı sağlayacak öğrenci etkinlikleriyle zenginleştirilmelidir.

KAYNAKÇA

- Açıl, H., Ekinci, A., DüNDAR, M. & Bilgiç, R. (2021). Sınıf öğretmenlerinin ilkokullarda yetiştirme programına (İYEP) ilişkin görüşlerinin değerlendirilmesi. *Elektronik Eğitim Bilimleri Dergisi*, 10(20), 257-277.
- Akay, C. (2015). Öğrenmeyi etkileyen temel faktörler ve genel öğrenme-öğretme ilkeleri. T. Yanpar Yelken ve C. Akay (Ed.), *Öğretim İlke ve Yöntemler içinde*. (1-24). Ankara: Anı Yayıncılık.
- Akbıyık, N. (2008). Türkiye’de tarım kesiminde işgücü piyasalarının yapısı. *Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi*, 24(7), 220-237.
- Arıcı, İ. (2007). *İlköğretim din kültürü ve ahlak bilgisi dersinde öğrenci başarısını etkileyen faktörler (Ankara örneği)*. Yayınlanmamış Doktora Tezi. Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.
- Arkan, Z. & İrez, S. (2021). *Türkiye’de ve dünyada dezavantajlılık; sosyal içerme eğitim programı*. T.C Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı Sosyal İçerme Eğitim Programı.
- Avlukyari, N. T. (2019). *İlkokullarda yetiştirme programı (iyep)’in öğretmen ve yöneticiler tarafından değerlendirilmesi*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Sakarya Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Sakarya.
- Aydın, S. & Yakar, L. (2020). İlkokullarda yetiştirme programında (İYEP) karşılaşılan sorunlar, paydaşlarına olan katkıları ve çözüm önerileri. *Trakya Eğitim Dergisi*, 10(3), 795-814.
- Balantekin, Y. (2020) İlkokullarda yetiştirme programı (iyep) Türkçe dersinin öğretmen görüşlerine göre değerlendirilmesi: bir karma yöntem araştırması. *Türk Eğitim Bilimleri Dergisi*, 18(1), 153-184.
- Bektaş, Ö. & Turan, R. (2022). *Sosyal bilgiler öğretim programları: içerik, kapsam ve örüntü*. İçinde Türkiye’de Sosyal Bilgiler Öğretim Programları. Ankara: Pegem Akademi Yayınevi.
- Bostan, H. (2018). Geçici koruma statüsündeki Suriyelilerin uyum, vatandaşlık ve iskân sorunu. *Göç Araştırmaları Dergisi*, 4(2), 38-88.
- Çelik, V. (1998). Bilgi toplumunun eğitim sistemi ve geleceğe yönelik eğilimler. *Yeni Türkiye Dergisi*, 19, 829-836.
- Dağdelen, S. (2013). *Biyoloji derslerinde öğretmenlerin kişilerarası davranışı, sınıf öğrenme ortamı ve öğrenci başarısı arasındaki ilişkinin incelenmesi*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Marmara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.
- Demirel, Ö. (2012). *Eğitimde program geliştirme kuramdan uygulamaya*. Ankara: Pegem Akademi.
- Dilekçi, Ü. (2019). İlkokullarda yetiştirme programına (İYEP) ilişkin öğretmen görüşleri. *Milli Eğitim Dergisi*, 48(1), 433-454.
- Engin, A. O., Özen, Ş. & Bayoğlu, V. (2009). Öğrencilerin okul öğrenme başarılarını etkileyen bazı temel değişkenler. *Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 3, 125-156.
- Gençoğlu, C. (2019) Milli bir destekleme ve yetiştirme modeli: ilkokullarda yetiştirme programı(iyep). *Milli Eğitim Dergisi*, 48(1), 853-881.
- Gül, G. (2004). Birey toplum eğitim ve öğretmen. *Hasan Ali Yücel Eğitim Fakültesi Dergisi*, 1(2004), 223-236.
- Gürler, M. (2020). Devlet okuluyla özel okul arasındaki farklar. *Kapadokya Eğitim Dergisi*, 1(1), 1-6.
- Gürol, M. & Gül. M. (2021) İlkokullarda yetiştirme programının iyep işlevselliğinin incelenmesi. *Trakya Eğitim Dergisi*, 11(1), 16-33.
- Howie, S. J., & Pietersen, J. J. (2001). Mathematics literacy of final year students: South African realities. *Studies in Educational Evaluation*, 27, 7-25.
- Kap, D. (2014). Suriyeli mülteciler: “Türkiye’nin müstakbel vatandaşları”. *Akademik Perspektif Dergisi*, (1), 30-35.

- Kaplan, S. P. (1990). *Educational psychology for tomorrow's teacher*. New York: West Publishing Company.
- Keskin, G. & Sezgin B. (2009). Bir grup ergende akademik başarı durumuna etki eden etmenlerin belirlenmesi. *Fırat Sağlık Hizmetleri Dergisi*, (10), 3-18.
- Keskin, M. (2021). *İlkokullarda yetiştirme programının (iyep) dezavantajlı öğrenciler açısından değerlendirilmesi*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Amasya Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Amasya.
- Kırnık, D., Susam, E. & Özbek, R. (2019). İyep (ilkokullarda yetiştirme programı) uygulamalarına ilişkin sınıf öğretmenlerinin görüşleri. *Millî Eğitim Dergisi*, 48(1), 387-415.
- Kırkılıç, A. & Akyol, H. (2007). *İlköğretimde Türkçe öğretimi*. PegemA Akademi Yayıncılık.
- Kozikoğlu, İ. & Tosun, Y. (2020). İlkokullarda yetiştirme programına (iyep) ilişkin öğretmen görüşleri: nitel bir çözümleme. *Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Dergisi*, 53(3), 903-930.
- MEB (2018a). *İlkokullarda Yetiştirme Programı (İYEP)*. Ankara: Erişim adresi: https://tegm.meb.gov.tr/meb_iys_dosyalar/2019_05/21135108_iyep_2019.pdfErişim tarihi: 15.02.2024
- MEB, (2018b). *İlkokullarda Yetiştirme Programı Psikososyal Destek Rehberi*. Erişim adresi:https://bayramic.meb.gov.tr/meb_iys_dosyalar/2018_10/03164911_YYEP_Psikososyal_Destek_Rehberi.pdf Erişim tarihi:23.02.2024
- MEB, (2018c). *İYEP Uygulama Kılavuzu*. Erişim adresi: https://beytussebab.meb.gov.tr/meb_iys_dosyalar/2018_11/24111411_13134503_YYEP_Uygulama_KYlavuzu.pdf Erişim tarihi:23.02.2024
- MEB. (2018d). *İlkokullarda Yetiştirme Programı Yönergesi*. 10.12.2018 tarihinde https://tegm.meb.gov.tr/meb_iys_dosyalar/2019_09/05171730_YYEP_Yonerge.pdf adresinden alınmıştır
- MEB. (2019a). *İlkokullarda Yetiştirme Programı*. Erişim adresi: https://tegm.meb.gov.tr/meb_iys_dosyalar/2023_09/11150509_YYEP_TANITIM_KYTABI_06.09.2023.pdfErişim tarihi:23.02.2024
- MEB. (2019b). *Millî Eğitim Bakanlığı Yetiştirici ve Tamamlayıcı Sınıflar ve Kurslar Yönergesi*. Erişim adresi:<https://mevzuat.meb.gov.tr/dosyalar/269.pdf> Erişim tarihi: 20.02.2024
- MEB. (2019d). *İlkokullarda Yetiştirme Programı Uygulama Kılavuzu*. Erişim adresi: https://ogm.meb.gov.tr/meb_iys_dosyalar/2020_10/26191853_DesteklemeveYetiYirme_KurslarYYonergesi.pdfErişim tarihi: 20.01.2024
- MEB. (2019e). *İlkokullarda Yetiştirme Programı Psikososyal Destek Rehberi*. Erişim adresi:https://tegm.meb.gov.tr/meb_iys_dosyalar/2019_11/05112134_PSIKOSOSYAL_DESTEK_REHBERI-2019.pdfErişim tarihi: 10.02.2024
- Özden, Y. (1999). *Eğitimde yeni değerler*. Ankara: Pegema Yayıncılık.
- Özdoğru, M. (2022) İlkokullarda yetiştirme programı'nın (iyep) değerlendirilmesi. *Bilim Eğitim Sanat ve Teknoloji Dergisi*, 6(1), 50-63.
- Öksüzler, O. & Sürekçi, D. (2010). Türkiye'de ilköğretimde başarıyı etkileyen faktörler: bir sıralı lojit yaklaşımı. *Finans Politik & Ekonomik Yorumlar*, 47(543), 79-89.
- Özşen, A. & Çalışkan, T., Önal, A., Baykal, N., & Tunaboğlu, O. (2020). An overview of bilingualism and bilingual education. *Journal of Language Research*, 4(1), 40-57.
- Pransiska, R. (2017). *Benefits of Bilingualism in Early Childhood: A Booster of Teaching English to Young Learners*. *Advances in Social Science, Education and Humanities Research*, 58.
- Sarıdoğan, E. (2019). *İlkokullarda yetiştirme programı'nın 3. ve 4. sınıf öğrencilerinin başarılarına etkisi*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Adnan Menderes Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Aydın.

- Sarıer, Y. (2016). Türkiye’de öğrencilerin akademik başarısını etkileyen faktörler: bir meta-analiz çalışması. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 31(3), 609-627.
- Senemoğlu, N. (2013). *Gelişim, öğrenme ve öğretim kuramdan uygulamaya*. Ankara: Yargı Yayınevi.
- Su, S.W. (2012). The various concepts of curriculum and the factors involved in curricula-making. *Journal of Language Teaching and Research*, 3(1), 153-158.
- Şevik, Y. (2014). *İlköğretim müdür ve müdür yardımcılarının öğrencilerin akademik başarısını etkileyen faktörlere ilişkin görüşleri ile akademik başarısına katkıları*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Mehmet Akif Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Burdur.
- Taymaz, H. (2007). *Okul yönetimi*. Ankara: Pegem Yayıncılık.
- Toptaş, V. & Karaca, E. T. (2019). İlkokullarda yetiştirme programı (iyep) kapsamındaki matematik derslerini yürüten sınıf öğretmenlerinin görüşlerinin incelenmesi. *Milli Eğitim Dergisi*, 48(1), 417-431.
- Turan, R. (2019). *İnsan hakları ve demokrasi eğitimi*. Ankara: Pegem Akademi Yayınevi.
- UNHCR (2020). Refugee Statistics. <https://www.unhcr.org/refugee-statistics/>
- UNESCO (1998). Education strategies for disadvantaged groups, UNESCO working documents in the series IIEP contributions. 6 Aralık 2020, <http://unesdoc.unesco.org/images/0011/001142/114204E.pdf>
- Varış, F. (1988). *Eğitimde program geliştirme, teori ve teknikler*. Ankara: Ankara Üniversitesi Eğitim Fakültesi Yayınları.
- Varış, F. (1994). Temel kavramlar. Fatma Varış (Ed.), *Eğitim bilimine giriş içinde*. (7-25). Konya: Atlas Kitabevi.
- Wang, D. B. (2004). Family background factors and mathematics success: A comparison of Chinese and US students. *International Journal of Educational Research*, 41, 40-54.
- Yavuz, M. (2021). Mevsimlik tarım işçisi çocukların eğitimde yaşadıkları sorunlara yönelik okul yöneticilerinin ve öğretmenlerin görüşleri: Şanlıurfa ili örneği, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Marmara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.
- Yazar, T. (2015). *Eğitim ve Öğretimle İlgili Temel Kavramlar*. T. Yanpar Yelken ve C. Akay (Ed.), *Öğretim İlke ve Yöntemler içinde*. (25-42). Ankara: Anı Yayıncılık.
- Yıldırım, A. & Şimşek H. (2003). *Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri*. Ankara: Seçkin Yayıncılık.